

ẢNH HƯỞNG CỦA KÍCH THƯỚC XÉ BAO TRƯỚC ĐẾN NHÃN ÁP SAU PHẪU THUẬT PHACO VÀ ĐẶT THỂ THỦY TINH NHÂN TẠO

TÓM TẮT

Mục đích: Nghiên cứu này đánh giá liệu kích thước xé bao có ảnh hưởng đến nhän áp sau khi phẫu thuật phaco thể thủy tinh.

Đối tượng và phương pháp: Nghiên cứu được tiến hành trên 152 mắt (124 bệnh nhân) đực TTT liên quan đến tuổi được phẫu thuật PHACO và đặt TTTNT mềm tại khoa Mắt - Bệnh viện trung ương quân đội 108 từ 7/2007 đến 7/2009. Tất cả các mắt được chia làm hai nhóm: Nhóm 1: mở bao trước kiểu đường cong liên tục với kích thước xé bao nhỏ hơn 5 mm. Nhóm 2: mở bao trước kiểu đường cong liên tục với kích thước xé bao rộng lớn hơn 5mm. Nhän áp được đo bằng bộ nhän áp kế Maclakop trước phẫu thuật 1 ngày và sau phẫu thuật 14 ngày, 1,3,6 và 12 tháng.

Kết quả: Trước phẫu thuật, ở nhóm 1 nhän áp trung bình $17,58 \pm 1,64\text{mmHg}$, ở nhóm 2 nhän áp trung bình $17,32 \pm 1,55\text{mmHg}$. Sự khác biệt không có ý nghĩa. Sau phẫu thuật, nhän áp giảm đáng kể so với giá trị trước phẫu thuật với $P < 0,001$ ở cả hai nhóm như sau: ở 3 tháng sau phẫu thuật, nhän áp trung bình nhóm 1 là $16,59 \pm 1,82\text{mmHg}$ ($P=0,0002$) và ở nhóm 2 là $16,62 \pm 0,95\text{mmHg}$ ($P=0,0003$). Sự khác biệt này có ý nghĩa giữa hai nhóm ở 12 tháng sau phẫu thuật, nhän áp trung bình nhóm 1 là $16,58 \pm 1,06\text{mmHg}$ ($P = 0,000003$) và nhóm 2 là $16,55 \pm 0,93\text{mmHg}$.

Kết luận: Nhän áp sau phẫu thuật TNTT và đặt TTTNT mềm trong túi bao đều giảm đi một cách có ý nghĩa mà không phân biệt là kích thước xé bao nhỏ hay rộng. Tuy nhiên, kích thước xé bao rộng nhän áp không giảm bằng xé bao kích thước nhỏ.

SUMMARY

Purpose: To determine whether capsularhexis diameter has an effect on intraocular pressure (IOP) after phacoemulsification.

Methods: This study comprised 152 eyes (124 patients) with senile cataract having continuous curvilinear capsularhexis, phacoemulsification, and acrylic IOL implantation from 7/2007 to 7/2009 at Ophthalmologic Departerment of Hospital 108. The eyes were divided into 2 equal groups. The group I received a capsularhexis smaller than 5mm in diameter, which lie completely on the intraocular lens (IOL). The group II received a capsularhexis larger than 5mm in diameter, which lie completely off the lens optic or if it was eccentric, had to have less than 180 degrees on the lens. Follow-up was for at least 1 year after surgery. IOP was measured by Malakova tonometer at 1 day before surgery and 14 days and 1, 3, 6 and 12 months postoperatively.

Results: Before surgery, in the group 1 IOP mean $17.58 \pm 1.64\text{mmHg}$, in the group 2 were $17.32 \pm 1.55\text{mmHg}$. There was no significant difference between the 2 groups. After surgery, significant IOP decreases occurred in both the group 1 and 2, respectively, as follows: At 3 months postoperatively, IOP decreased significantly over preoperative values ($p < 0.001$) in the group 1 IOP mean $16.59 \pm 0.82\text{mmHg}$

($P = 0.000283$) and group 2 IOP mean $16.62 \pm 0.95\text{mmHg}$ ($P = 0.000366$). There was a statistical difference between the mean 12 month IOP values in the group 1 mean $16.58 \pm 1.06\text{mmHg}$ ($P = 0.000003$) and group 2 mean $16.55 \pm 0.93\text{mmHg}$ ($P = 0.0002$).

Conclusion: Data showed patients in this study had reduced long-term IOP after phacoemulsification and IOL implantation whatever the capsularhexis size. However, the larger capsularhexis did not cause pressure to decrease as much as the smaller capsularhexis the postoperatively.

ĐẶT VĂN ĐỀ

Nhiều nghiên cứu thông báo về phản ứng của nhän áp sau phẫu thuật thể thủy tinh (TTT) bằng phương pháp PHACO với đặt TTT nhân tạo (NT). Các tác giả đều nhận thấy kích thước và vị trí đường mổ có ảnh hưởng rõ rệt đến nhän áp sau phẫu thuật TTT, đó là do tổn hại màng lưới vùng bì làm giảm dẫn lưu thủy dịch. Mối liên quan giữa kích thước mở bao trước và nhän áp đây là một vấn đề còn nhiều tranh cãi và cần nghiên cứu. Đối với kích thước xé bao nhỏ thường gặp hội chứng nghẽn bao (Capsular block syndrome). Hội chứng nghẽn bao xảy ra khi lỗ mở bao bị nghẽn bởi phần quang học của TTTNT, làm cho túi bao căng phồng do ứ đọng các chất như chất nhày, chất vỏ sót lại khi rửa hút hay muộn hơn là chất hóa lỏng của quá trình di cư dị sản và tăng sinh của tế bào biểu mô TTT. Đối với xé bao với kích thước lớn thì tăng nhän áp do tăng giải phóng các thành phần hữu hình trong khi phẫu thuật và chạm móng mắt gây rụng sắc tố và phản ứng viêm sau phẫu thuật. Điều này dẫn đến làm giảm thoát lưu thủy dịch qua vùng bì hoặc qua màng bồ đào – củng mạc. Vì vậy, chúng tôi tiến hành nghiên cứu này với mục tiêu đánh giá liệu kích thước xé bao có ảnh hưởng đến nhän áp sau phẫu thuật PHACO và đặt TTTNT.

ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Nghiên cứu được tiến hành trên các bệnh nhân bị đục TTT liên quan đến tuổi điều trị tại khoa Mắt - Bệnh viện trung ương quân đội 108 từ 7/2007 đến 7/2009 không phân biệt nam nữ.

Tiêu chuẩn chọn: Đục TTT liên quan đến tuổi có thị lực nhỏ hơn hoặc bằng 0,2. Không có tiền sử phẫu thuật mắt, hoặc chấn thương mắt.

Tiêu chuẩn loại trừ: Đục TTT với thị lực sáng tối âm tính. Đục TTT liên quan bệnh lý võng mạc. Các bệnh lý về mắt ảnh hưởng đến kết quả sau phẫu thuật như sẹo giác mạc, viêm màng bồ đào, glôcôm, bong võng mạc...

Tất cả các mắt sau khi thỏa mãn tiêu chuẩn chọn và tiêu chuẩn loại trừ được đưa vào nghiên cứu chia làm hai nhóm:

+ Nhóm 1: mở bao trước kiểu đường cong liên tục với kích thước xé bao nhỏ từ 4mm đến 5 mm, đồng thời

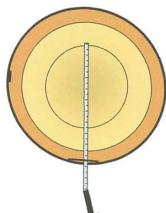
bao trước nầm chằng lên 360° trên phần quang học của TTTNT

+ Nhóm 2: mở bao trước kiểu đường cong liên tục với kích thước xé bao rộng từ 6mm đến 7mm, đồng thời bao trước nầm ngoài hoàn toàn hoặc nầm ngoài trên 180° phần quang học của TTTNT

Đo nhän áp: bằng bộ đo nhän áp kế Maclakop; để cố gắng tránh sai số lớn tất cả đều được tiến hành bởi một kỹ thuật viên đo trước và sau phẫu thuật.

Tất cả bệnh nhân đều được cùng một phẫu thuật viên và tiến hành như sau:

Phẫu thuật: Rạch giác mạc vùng rìa vị trí phái thái dương bằng dao 3.2mm để mở vào tiền phòng. Bơm chất nhảy vào tiền phòng để duy trì độ sâu tiền phòng. Dùng kim số 26G xé bao trước thành đường cong liên tục. Sau khi xé bao được hoàn thành tiến hành đo kích thước lỗ mở bao trước bằng kim bơm tiền phòng có khắc vạch milimet (hình 1). Tách nhän bằng nước. Tán nhuyễn nhän TTT bằng siêu âm. Tùy theo độ cứng của nhän chúng tôi áp dụng các kỹ thuật khác nhau của PHACO. Rửa hút sạch chất TTT và chất vỏ TTT từ ngoại vi dưới bao trước ra tới xích đạo TTT vào trung tâm bao sau. Bơm chất nhảy vào tiền phòng và trong túi bao. Gấp TTTNT bằng pince chuyên dụng, đặt TTTNT nằm cân đối vào trong túi bao. Rửa hút sạch chất nhảy. Kết thúc phẫu thuật tất cả các BN đều được tiêm cạnh nhän cầu 1/2ml Gentamycin 80mg phối hợp với 1/2ml Depo-medrol 40mg. Tra mõ Tobradex và băng kín.

Hình 1. Đo kích thước xé bao qua đường mổ

Đánh giá kết quả

Sau khi bệnh nhân ra viện, được hẹn khám lại định kì: sau 2 tuần, 1,3,6 tháng và 1 năm. Dẫn bệnh nhân nếu có diễn biến bất thường thì phải đến khám ngay không cần theo hẹn.

Mỗi lần khám tất cả BN đều được đo thị lực có chỉnh kính, đo nhän áp, khám xét tình trạng mắt qua sinh hiến vi và soi đáy mắt. Trên cơ sở khám xét điều chỉnh chế độ điều trị thuốc cho phù hợp. Các số liệu thu được đưa vào Foxpro 6.0 và Excel để thống kê và xử lý. Phân tích kiểm định dữ liệu biến thiên bằng sử dụng Z-tests và T-test.

KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

Qua thời gian nghiên cứu, tập hợp số liệu, thống kê và xử lý số liệu chúng tôi thu được một số kết quả sau:

Bảng 1. Phân bố bệnh nhân theo tuổi và nhóm

Nhóm Tuổi	Nhóm I		Nhóm II		Tổng số	
	n	%	n	%	n	%
≤ 50	1	1,61	3	4,84	4	3,23
>50 - ≤70	30	48,39	23	37,1	53	42,74
> 70	31	50	36	58,06	67	54,03
Tổng số	62	100	62	100	124	100

Tuổi trung bình của BN ở nhóm I có kích thước xé bao 4-5mm tại thời điểm phẫu thuật là $69,75 \pm 8,99$ tuổi (thấp nhất là 50 tuổi và cao nhất 87 tuổi). Tuổi trung bình ở nhóm II có kích thước xé bao 6-6,5mm là $70,77 \pm 9,85$ tuổi (thấp nhất là 42 và cao nhất 90 tuổi). Không có sự khác biệt giữa hai nhóm nghiên cứu về tuổi và giới với $P < 0,05$

Bảng 2 Mầu nhän theo thang điểm của LOCS III ở hai nhóm

Mầu nhän	Nhóm I		Nhóm II		Tổng số	
	n	%	n	%	n	%
0,1-1,9	0	0	0	0	0	0
2-2,9	12	15,79	14	18,42	26	17,11
3-3,9	22	28,95	20	26,32	42	27,63
4-4,9	35	46,05	33	43,42	68	44,73
5-5,9	1	1,32	0	0	1	0,66
6-6,9	6	7,89	9	11,84	15	9,87
Tổng số	76	100	76	100	152	100

Điểm mầu nhän trung bình ở nhóm I là $3,57 \pm 1,04$ điểm; ở nhóm II là $3,61 \pm 1,16$ điểm. Không có sự khác biệt về mầu nhän giữa hai nhóm với $P > 0,05$.

Bảng 3. Đúc nhän theo thang điểm của LOCS III ở hai nhóm

Điểm đúc nhän	Nhóm I		Nhóm II		Tổng số	
	n	%	n	%	n	%
0,1-1,9	4	5,26	4	5,26	8	5,26
2-2,9	8	10,53	10	13,16	18	11,84
3-3,9	20	26,32	20	26,31	40	26,32
4-4,9	34	44,74	23	30,27	57	37,5
5-5,9	6	7,89	14	18,42	20	13,16
6-6,9	4	5,26	5	6,58	9	5,92
Tổng số	76	100	76	100	152	100

Mức đúc nhän trung bình ở nhóm I là $3,85 \pm 1,22$ điểm; ít hơn ở nhóm II với mức trung bình là $4 \pm 1,41$ điểm. Không có sự khác biệt giữa hai nhóm về mức đúc nhän với $P > 0,05$.

Bảng 4: Nhän áp trước phẫu thuật

Nhóm Nhän áp	Nhóm I		Nhóm II		Tổng số	
	n	%	n	%	n	%
≤ 15	0	0	0	0	0	0
>15 - ≤23	76	100	76	100	152	100
>23	0	0	0	0	0	0
Tổng số	76	100	76	100	152	100

Nhän áp trước phẫu thuật của 100% BN ở hai nhóm đều nằm trong giới hạn bình thường. Trước phẫu thuật, nhän áp trung bình ở nhóm I là $17,58 \pm 1,64$; thấp nhất 16mmHg và cao nhất 23mmHg. Ở nhóm II nhän áp trung bình là $17,32 \pm 1,55$; thấp nhất 16mmHg và cao nhất 22mmHg. Sự khác biệt về nhän áp giữa hai nhóm không có ý nghĩa với $P > 0,05$.

Bảng 5. Nhän áp tại các thời điểm theo dõi ở hai nhóm

Thời gian	Nhóm I (Trung bình ± SD)	Nhóm II (Trung bình ± SD)	Giá trị P
Trước mổ	$17,58 \pm 1,64$	$17,32 \pm 1,55$	0,15
Sau mổ 2 tuần	$16,76 \pm 1,2$	$16,63 \pm 1,28$	0,26
Sau mổ 1 tháng	$16,62 \pm 1,02$	$16,65 \pm 0,94$	0,34
Sau mổ 3 tháng	$16,59 \pm 0,82$	$16,62 \pm 0,95$	0,36
Sau mổ 6 tháng	$16,59 \pm 0,89$	$16,57 \pm 0,95$	0,45
Sau mổ 1 năm	$16,58 \pm 1,06$	$16,55 \pm 0,93$	0,04

Sau phẫu thuật 14 ngày, 1 tháng, 3 tháng, 6 tháng NA trung bình của cả hai nhóm đều thấp hơn so với trước khi phẫu thuật khoảng $1\text{mmHg} \pm 1,05\text{ mmHg}$, sự khác biệt này không có ý nghĩa giữa hai nhóm với $P > 0,05$. Tuy nhiên, sự khác biệt này giữa hai nhóm với có ý nghĩa với $P < 0,05$ tại thời điểm theo dõi 12 tháng sau phẫu thuật ($P=0,04$)

Bảng 6. Nhấn áp tại các thời điểm theo dõi ở hai nhóm so sánh trước và sau phẫu thuật

Thời gian	Nhóm I (TB ± SD)	Giá trị P	Nhóm II (TB ± SD)	Giá trị P
Trước mổ	$17,58 \pm 1,64$	-	$17,32 \pm 1,55$	-
Sau mổ 2 tuần	$16,76 \pm 1,20$	$0,0013$	$16,63 \pm 1,28$	$0,00073$
Sau mổ 1 tháng	$16,62 \pm 1,02$	$0,00061$	$16,65 \pm 0,94$	$0,000357$
Sau mổ 3 tháng	$16,59 \pm 0,82$	$0,0000283$	$16,62 \pm 0,95$	$0,000366$
Sau mổ 6 tháng	$16,59 \pm 0,89$	$0,00000746$	$16,57 \pm 0,95$	$0,00012$
Sau mổ 1 năm	$16,58 \pm 1,06$	$0,00000376$	$16,55 \pm 0,93$	$0,000215$

Ở nhóm I, nhấn áp trung bình trước mổ là $17,58 \pm 1,64\text{mmHg}$, sau phẫu thuật vào thời điểm 3 tháng và 6 tháng nhấn áp giảm $1 \pm 0,82\text{mmHg}$ so với trước phẫu thuật. Sự khác biệt này có ý nghĩa với $P < 0,001$. Có 2 trường hợp co rút túi bao nhấn áp trước mổ là 23mmHg và 20 mmHg , tại thời điểm co rút túi bao phải xử trí nhấn áp là 17mmHg và 16mmHg tương ứng.

Ở nhóm II, nhấn áp trung bình trước phẫu thuật $17,32 \pm 1,55\text{mmHg}$, sau phẫu thuật 3 và 6 tháng nhấn áp trung bình giảm so với trước phẫu thuật là $16,62 \pm 0,95\text{mmHg}$ và $16,57 \pm 0,95\text{mmHg}$ tương ứng. Sự khác biệt này có ý nghĩa với $P < 0,001$.

BÀN LUẬN

Cho đến nay, sự liên quan giữa kích thước xé bao với nhấn áp vẫn chưa được tiến hành nghiên cứu ở trong nước. Chúng tôi mong muốn nghiên cứu này sẽ góp phần đánh giá liệu kích thước xé bao có ảnh hưởng đến nhấn áp sau khi TNTTT hay không.

Qua phân tích dữ liệu của các bệnh nhân trong hai nhóm nghiên cứu, chúng tôi cũng đồng quan điểm với các nghiên cứu của O. Cekic và cộng sự⁽²⁾, T. Pohjalainen và cộng sự⁽⁴⁾, C Altan và cộng sự⁽⁷⁾ là đã làm giảm nhấn áp suốt thời gian dài phẫu thuật PHACO và đặt TNTNT với bất kể kích thước xé bao là bao nhiêu. Ngoài ra, O Cekic⁽²⁾ cũng nhận định thêm rằng xé bao rộng hơn không làm giảm NA nhiều như xé bao nhỏ kể từ tháng đầu tiên sau phẫu thuật.

C Altan và cộng sự⁽⁷⁾ cho rằng sau phẫu thuật nhấn áp hạ thấp đáng kể so với trước phẫu thuật nhưng không có sự khác biệt có ý nghĩa giữa các thời điểm. Trái lại, chúng tôi và O. Cekic⁽²⁾ nghiên cứu sự thay đổi nhấn áp sau phẫu thuật TNTTT ở các kích thước xé bao khác nhau, còn T.Pohjalainen⁽⁴⁾ K.F.Damji⁽⁶⁾ và cộng sự nghiên cứu sự thay đổi nhấn áp sau phẫu thuật TNTTT trên mắt có và không có glôcôm đều nhận thấy nhấn áp giảm đáng kể qua các thời điểm sau phẫu thuật, nhất là ở thời điểm 3 và sau 6 tháng sau phẫu thuật. Trong nghiên cứu của tác giả Trần Thế Hưng⁽¹⁾ về sự thay đổi của nhấn áp sau phẫu thuật PHACO và đặt TNTNT trên nhóm đục TTT tuổi già cho thấy nhấn áp hạ nhiều nhất ở thời điểm 1 tháng sau phẫu thuật và tiếp tục ổn định trong các thời gian theo

dối sau phẫu thuật, không kể đến kích thước lỗ xé bao nhỏ hay là rộng.

Các tác giả theo dõi thời gian dài những mắt có hoặc không có glôcôm thường phát hiện có sự giảm nhẹ nhán áp và giảm số lần sử dụng thuốc điều chỉnh nhán áp sau khi phẫu thuật TNTTT. nhận thấy có ba cơ chế chủ yếu tồn tại ở mắt người bình thường làm hạ NA, đó là: 1)sự bài tiết thủy dịch ô ạt; 2)cải thiện dòng chảy thông thường; 3)cải thiện dòng chảy MBĐ - củng mạc. Những nghiên cứu chính xác bằng cách đo lường đã cho thấy hai con đường đầu tiên là có khả năng xảy ra ở mắt người và số lượng thủy dịch qua con đường thứ ba có thể chỉ là gián tiếp. Sự giảm kéo dài của dòng thủy lưu được cho là do tiền phòng sâu hơn hoặc do giải phóng Prostaglandin F2 nội sinh. TNTNT mỏng hơn so với TTT tự nhiên và càng của TNTNT cố định vào góc trong túi bao nên ngăn chặn sự di chuyển ra trước của TNTNT ngay cả khi thủy dịch nhiều quá mức sau phẫu thuật và tiền phòng cũng không thể trở nên nóng hơn.

Các tế bào biểu mô TTT còn sót lại sau khi xé bao thường gây nên hiện tượng xơ hóa bao TTT sau phẫu thuật, có thể gây giảm trương lực (nhược trương) của nhán cầu. Khi vùng tự do của dây Zinn chỉ còn $6,5 - 7\text{mm}$ đường kính trên bao thì xé bao với kích thước 4 mm sẽ còn lại nhiều tế bào biểu mô TTT hơn so với xé bao với kích thước 6mm . Với việc có nhiều tế bào biểu mô TTT hơn cũng có nghĩa là xơ tăng sinh nhiều hơn và nhấn áp giảm nhiều hơn^(2,3,5,6). Trong nghiên cứu, chúng tôi gặp 2 trường hợp đục bao trước gây co kéo lỗ mở bao ở nhóm xé bao nhỏ. Chúng tôi thấy so với trước phẫu thuật cả 2 trường hợp này nhấn áp giảm đi $4 - 5\text{mmHg}$ tại thời điểm đục xơ co bao trước. Các nghiên cứu đã cho thấy có sự tăng co kéo hướng tâm của các sợi dây Zinn lên tua thể mi, điều này có thể gây giảm trương lực nhán cầu. Bao TTT và các sợi dây Zinn tạo ra các lực đối lập nhau để tạo nên hình dạng TTT. Trong tình trạng không có TTT điều chỉnh, thì các sợi dây Zinn phía trước sẽ hướng ra trước và xiên, kéo bao trước và TNTNT ra phía sau và hướng tâm. Nếu xé bao với kích thước 6mm bỏ lại $0,5$ đến 1mm khoảng bao trước có thể phá vỡ tính nguyên vẹn của bao nhiều hơn xé bao với kích thước dưới 5mm . Xé bao với kích thước dưới 5mm , có hoặc không xơ hóa bao, có thể tạo ra nhiều lực của dây Zinn vào trung tâm lên tua mi hơn là xé bao với kích thước 6mm , kết quả là giảm nhấn áp nhiều hơn. Trong nghiên cứu của chúng tôi, ở thời điểm 12 tháng sau phẫu thuật, nhấn áp ở xé bao trước có kích thước nhỏ dưới 5mm giảm hơn so với nhóm xé bao trước có kích thước trên 5mm có ý nghĩa.

T.Pohjalainen⁽⁴⁾, K.F.Damji⁽⁶⁾ và cộng sự đã thông báo mối liên quan tỷ lệ nghịch giữa kích thước xé bao với lượng giảm NA. Các tác giả nhận thấy bao trước bị xơ sau phẫu thuật TTT gây co kéo hướng tâm lên giải thể mi và có khả năng gây giảm bài tiết thủy dịch ở mức độ nhất định.

KẾT LUẬN

Nhấn áp sau phẫu thuật PHACO và đặt TNTNT trong túi bao trên đối tượng đục TTT tuổi già đều giảm đi một cách có ý nghĩa mà không phân biệt là kích thước xé bao nhỏ hay rộng. Tuy nhiên, ở thời điểm 12

tháng sau phẫu thuật nhăn áp ở xé bao trước có kích thước nhỏ dưới 5mm giảm hơn so với nhóm xé bao trước có kích thước trên 5mm có ý nghĩa.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đặng Xuân Nguyên, Vũ Thị Thái (2006): "Đánh giá kết quả tách nhuyễn thể thủy tinh đục trên mắt có hội chứng giả bong bao". Nhóm Khoa Việt Nam số 7; 21-26.
2. Cekic O, Batman C. Effect of capsulorhexis size on postoperative intraocular pressure. J Cataract Refract Surg. 1999 Mar;25(3):416-9.
3. Totan Y., et al.: Changes in anterior chamber depth and intraocular pressure after phacomulsification and posterior chamber intraocular lens implantation. Ophthalmic Surg Lasers 1998; 29: 639-642.
4. Pohjalainen T, et al: Intraocular pressure after phacemulsification and intraocular lens implantation in nonglaucomatous eyes with and without exfoliation. J Cataract Refract Surg 2001; 27: 426-431
5. Park T.K, et al: Changes in the area of the anterior capsule opening after intraocular lens implantation. J Cataract Refract Surg 2002; 28:1613-1617
6. Damji, Konstas, Liebmann, et al: IOP following cataract extraction in patients with and without XFS. Br J Ophthalmol 2006;90:1014-1018.